

LIGBOX MOET EEN VEILIGE

De Boer Stalinrichting levert een complete inrichting voor de rundveestal.

De stalinrichter is recent overgenomen door het internationale GEA Farm

Technologies, dat ook melkinstallaties in zijn pakket heeft.

“Maar wij werken ook samen met andere leveranciers van melkmachines”,

zegt marketingmanager Tabe Bruinsma. Welk melksysteem de veehouder

ook kiest, de stal moet daar naadloos op aansluiten.

Comfortabel ligbed

Een diepstrooiselbox wordt gezien als het summum van diercomfort en is vooral in trek bij de liefhebbers van de fokkerij.

Foto: Geesje Rotgers

PLEK ZIJN

Melkveehouders willen allemaal een stal die ‘goed loopt’ en waarin de verschillende onderdelen, zoals de ligbedden, voerhekken en looplijnen van de koeien, goed op elkaar zijn afgestemd. De moderne veehouder kan het zich niet veroorloven om tijd kwijt te zijn met allerlei extra handelingen. Een slimme stalinrichting kan wel twee uur per dag schelen. “Het koecomfort is de laatste jaren belangrijk geworden”, constateert Bruinsma. Steeds meer veehouders kiezen voor een stal die voldoet aan de Maatlat Duurzame Veehouderij. De ruime ligboxen en bredere looppaden geven het dier meer comfort. Topsporters, wat de Nederlandse hoogproductieve koeien zijn, moet je nu eenmaal goed behandelen. Daarnaast wil de veehouder een efficiënte stal, zodat één arbeidskracht veel werk kan verzetten. Dat betekent dat de looplijnen van de koeien naar het liggedeelte, het voerhek en de melkstal kort moeten zijn. Verder moet het hekwerk eenvoudig door één persoon te bedienen zijn. Ten slotte gaan veehouders efficiënt om met ruimte, die is in Nederland schaars. De stal moet daarom compact zijn.

Keuze ligbox

Eén van de lastigste keuzes is de ligbox. Bruinsma schat dat zo’n 60 procent van de veehouders kiest voor een koematras. De anderen kiezen voor diepstrooisel, een zandbed of een combi-strooiselbed (een betondek met 10 tot 15 cm strooisel). Bij het uitkiezen van het juiste matras geven de grootte en het gewicht van de dieren de doorslag. De koe moet comfortabel kunnen liggen. Het streven is dat een koe minimaal 14 uur per dag ligt – immers, liggende koeien produceren de meeste melk. “Veehouders vinden een koematras al gauw te hard als zij zich er met de knieën op laten vallen”, constateert Bruinsma. “Zij denken daarbij te veel aan het eigen ‘zachte en prettige matras’. Maar een koe is natuurlijk geen mens.”

De maat van de ligbox is uiterst belangrijk. De afscheiding moet zodanig zijn dat de koe er recht in ligt, zodat zij het ligbed niet bevuilt. In de praktijk vormt de

lengte van het bed nogal eens een probleem: die is vaak te kort. De koe komt er met moeite in – ze heeft aan de voorkant ruimte nodig bij het liggen gaan – en zal minder vaak gaan liggen. De lengte van het ligbed is belangrijker dan de breedte. Als de maat goed is, vervuult het ligbed vrijwel niet en heeft de veehouder er weinig werk aan.

‘Men vindt een koematras al gauw te hard’

Erg belangrijk is ook dat het dier zich in de ligbox veilig voelt en er niet gestoord wordt. De koeien in de ligbox vastzetten, bijvoorbeeld voor de dierenarts of inseminator, wordt sterk afgeraden. Als er behandelingen worden uitgevoerd, ervaart de koe de ligbox niet meer als

een veilige plek. “Zet de dieren liever vast aan het voerhek of in een behandelstraat”, adviseert Bruinsma.

Summum van diercomfort

Diepstrooisel is het summum van diercomfort. Met name de echte fokkers verwennen hun dieren met dit ligmateriaal. “Dit is qua ligcomfort het beste wat je kunt krijgen”, stelt Bruinsma. Nadeel is dat de ligboxen wat eerder vervuilen en het is bewerklijker dan een koematras. Van ligboxen met zand is Bruinsma niet gecharmeerd. Het materiaal is uitmuntend voor de koeien om in te liggen, beter nog dan diepstrooisel. Zand heeft echter ook enkele grote nadelen: de matige beschikbaarheid (zand is duur) en de ‘zanderige mest’ die slijtage veroorzaakt aan de machines die de mest op het land brengen. Bruinsma: “Ik verwacht niet dat zand een trend gaat worden, veehouders vinden dit vaak te bewerklijker.” Ten slotte zijn er nog de waterbedden. Het enorme voordeel is dat die kunnen koelen bij warm weer. Hoewel ze een uitstekend ligcomfort bieden, is het ook een prijzige optie. <

Zes tips voor het inrichten van de stal

1. Kies eerst welke stal je wilt hebben en welke inrichting, en zet dan het gebouw erom heen. Soms begint de veehouder met de aannemer te praten, die ontwerpt het gebouw en vervolgens wordt het puzzelen met de inrichting. Dat is de omgekeerde en verkeerde volgorde.
2. De verschillende onderdelen van de stal moeten goed op elkaar aansluiten, met name het melkgedeelte en het stalgedeelte. Als je melkt met robots, vraagt dat een heel andere stalindeling dan wanneer je kiest voor een swingover of draaimelkstal. Hier worden in de praktijk nog weleens fouten gemaakt, met een minder efficiënte stal als gevolg.
3. Veel veehouders staan er niet bij stil dat een stal voor 250 koeien een heel andere werkwijze en dus indeling vergt dan een stal voor 80 koeien. Het is hier geen kwestie van dezelfde stal een slag groter maken.
4. Een koe is geen mens. Als een koe met een poot op de knieboom ligt, betekent dit niet dat het dier moeite heeft met de ligbox. Veehouders denken geregeld van wel, omdat zij zelf liever niet in zo’n houding liggen. Maar een koe ligt graag zo.
5. Koeien willen een frisse omgeving. Boven de 20 graden krijgen ze hittestress, waardoor de melkproductie daalt. Stem de ventilatie zoveel mogelijk af op de koe, en dus niet op de eigen ideale temperatuur.
6. Het teruglooppad van de melkstal naar de stal is op sommige bedrijven een nauw donker gangetje. Wees niet te zuinig met lampen. Koeien hebben er een hekel aan om in het donker door een krappe ruimte te lopen.